

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**106-ї підсумкової науково-практичної конференції
з міжнародною участю
професорсько-викладацького колективу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
03, 05, 10 лютого 2025 року**

Конференція внесена до Реєстру заходів безперервного професійного розвитку,
які проводитимуться у 2025 році №1005249

Чернівці – 2025

УДК 61(063)
М 34

Матеріали підсумкової 106-ї науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького колективу Буковинського державного медичного університету (м. Чернівці, 03, 05, 10 лютого 2025 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2025. – 450 с. іл.

У збірнику представлені матеріали 106-ї науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького колективу Буковинського державного медичного університету (м. Чернівці, 03, 05, 10 лютого 2025 р.) зі стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція: професор Геруш І.В., професорка Годованець О.І., професор Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

професор Батіг В.М.
професор Білоокій В.В.
професор Булик Р.Є.
професор Давиденко І.С.
професор Дейнека С.Є.
професорка Денисенко О.І.
професор Заморський І.І.
професорка Колоскова О.К.
професорка Кравченко О.В.
професорка Пашковська Н.В.
професорка Ткачук С.С.
професорка Тодоріко Л.Д.
професорка Хухліна О.С.
професор Черноус В.О.

ISBN 978-617-519-135-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2025

Викиди CO₂ під час воєнних дій протягом 18 місяців війни в Україні

№ з/п	Сектор	Викиди в атмосферне повітря,	
		млн.тонн	%
1.	Цивільна інфраструктура	54,7	36,61
2.	Безпосередньо бойові дії	37,0	24,75
3.	Пожежі	22,2	14,85
4.	Автомобільний транспорт	18,0	12,04
5.	Інше	17,6	11,75
РАЗОМ		149,5	100

Впровадження СТВ в Україні планується протягом 10 років у три етапи: підготовчий етап, 2024-2025; пілотний етап функціонування, 2026-2028 та 1-й етап повноцінного функціонування, 2029-2033 роки. Останній передбачає створення надійної ринкової системи, посилення регуляторного контролю та вдосконалення відповідних механізмів нагляду, забезпечення приєднання до СТВ ЄС.

Висновки. В Україні проходить постійний процес гармонізації законодавства у сфері зниження викидів парникових газів; проведено аналіз впливу воєнних дій на вміст діоксиду вуглецю; одним з механізмів зниження викидів парникових газів в атмосферне повітря є збільшення екологічного податку за викиди.

Чорноус В.О.

СИНТЕЗ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ХІРАЛЬНОЇ СИЛИ НОВИХ ТИПІВ ЕСТЕРІВ І-МЕНТОЛУ

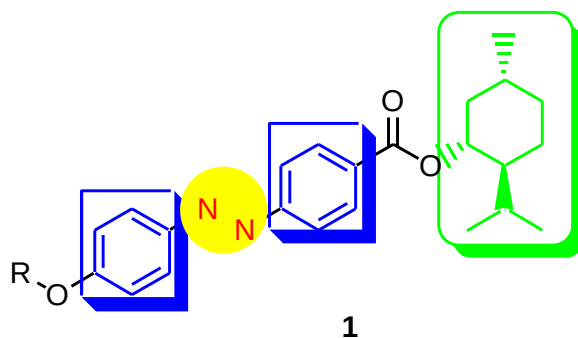
Кафедра медичної та фармацевтичної хімії

Буковинський державний медичний університет

Вступ. Відкриті більше 150 років тому рідкі кристали, завдяки своїм властивостям знаходять широке застосування, як оптичні елементи з світлоконтрольними характеристиками і є важливими компонентами сучасних комунікаційних та фотонних технологій. Наявність у складі молекул асиметричного (хірального) центру приводить до появи макроскопічної структури у нематичній та нахилений смектичній фазах, що дозволяє використовувати цей тип рідких кристалів для виготовлення рідкокристалічних дисплеїв сучасних електронних пристроїв. Однією із важливих характеристик хіральних домішок є потужність спірального скручування (НТР) - параметр, який дозволяє оцінити здатність хіральної допанти до утворення макроскопічної спіральної структури. Велике значення НТР свідчить про формування більш закрученої структури (меншого кроку спіралі), що дозволяє використовувати меншу концентрацію добавки для досягнення відповідного ефекту.

Мета дослідження. Опираючись на нещодавно отримані нами результати вважаємо, що синтез ряду естерів І-ментолу, що містять бензеніві цикли сполучені азо-фрагментом і вивчення закономірностей зміни величини хіральної сили від структури органічних молекул є перспективним напрямком досліджень.

Матеріал і методи дослідження. Сполуки типу **1** отримані шляхом послідовних перетворень з ментолу, 4-нітробензойної кислоти та фенолу. Для їх отримання було використано сучасні методи хімічного синтезу. Будова всіх синтезованих сполук підтверджена з допомогою хромато-мас спектрометрії, ЯМР¹H та ЯМР¹³C спектрометрії а склад – методами кількісного елементного аналізу.

Результати дослідження. Досліджувані сполуки **1** показали величину хіральної сили в межах $-3...-12(\mu\text{m} \times \text{wt.}\%)^{-1}$, що свідчить про перспективність таких об'єктів як хіральних добавок до рідких кристалів.

Висновки. Таким чином клас органічних сполук, що містить хіральний фрагмент ментолу, азо-фрагмент та неполярний аліфатичний ланцюг є перспективним об'єктом для пошуку нових хіральних домішок для рідкокристалічних композицій.

Яремій І.М.

ВПЛИВ МЕЛАТОНІНУ НА АКТИВНОСТІ ПІРУВАТКІНАЗИ ТА ЛАКТАТДЕГІДРОГЕНАЗИ В ПЕЧІНЦІ ЩУРІВ ЗА УМОВ ЗМІНЕНОГО ФОТОПЕРІОДУ ТА ДЕКСАМЕТАЗОНОВОГО ДІАБЕТУ

Кафедра біоорганічної і біологічної хімії та клінічної біохімії

Буковинський державний медичний університет

Вступ. Мелатонін не тільки регулює циркадні ритми організму, але й виявляє виражену антиоксидантну і цитопротекторну дію, регулює функціонування підшлункової залози. Нині мелатонін розглядають як потенційний засіб корекції метаболічних порушень при цукровому діабеті (Peschke E., 2008; Mohamed Lotfya et al., 2024).

Дефіцит мелатоніну, може зумовити розвиток порушення толерантності організму до глюкози, проте механізми його впливу на обмін вуглеводів наразі недостатньо вивчені.

Мета дослідження. З'ясувати вплив мелатоніну на активності піруваткінази та лактатдегідрогенази в печінці щурів із дексаметазоновим діабетом за умов зміненого фотоперіоду.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження проведено на 72 статевозрілих 18-місячних безпородних білих щурах-самцях, яких було розподілено на три групи: 1) контрольна, 2) щури з дексаметазоновим діабетом, який викликали шляхом щоденного підшкірного впродовж 13 днів введення розчину дексаметазону (4 мг/кг) в дозі 125 мг/кг (за О.В. Стефановим, 2001), 3) щури, яким на фоні розвитку дексаметазонового діабету перорально вводили мелатонін в дозі 10 мг/кг (Mok, J.X., et al., 2019). У кожній групі щурів було виділено по три підгрупи: 1) щури, яких упродовж експерименту утримували за умов штучного рівнодення; щури, яких утримували впродовж цілодобового освітлення; щури, яких утримували за умов цілодобової темряви. Евтаназію експериментальних тварин здійснювали шляхом декапітації під легким ефірним наркозом на 14-ту добу від початку експерименту з дотриманням норм поведінки з експериментальними тваринами. У печінці щурів проводили визначення активностей піруваткінази та лактатдегідрогенази. Достовірність різниці між отриманими показниками оцінювали при нормальному розподілі використовуючи параметричний t-критерій Ст'юдента та при невідповідності нормальному розподілу непараметричного U-критерію Манна-Уїтні. Відмінності вважали вірогідними при $p \leq 0,05$.

Результати дослідження. У щурів із дексаметазоновим діабетом, які не отримували жодних засобів корекції метаболічних порушень вміст глюкози в крові перевищував 8,9 ммоль/л, а у тварин, які крім щоденних ін'єкцій дексаметазону щодня отримували мелатонін